

СТОРІНКА НАШИХ ЧИТАЧІВ

ДО ТОВАРИШІВ ДОПИСУВАЧІВ

Дорогі Товариші!
Від якогось часу знов у нас прибуває велика кількість листів з різних місцевостей Канади. Не можна було б сподіватися на такий успіх, як самі бачите, після майже повної відсутності листів з Канади. Файл ми мусимо показувати лише, бо кожна особа, що дала свою адресу, має право на лист. Чи її жертовність була причиною цього, як такої цього самого вимагають її товариші і товаришки, що збирали жертовну гроші сторінку раз в тиждень терпівся виходити фермерам, а раз в тиждень Укр. Сесій К.П.К. Провід, а ті сторінки виходили одночасно й велика кількість листів.

Однак, це не означає, що дописи про які згадується вище, не будуть поміщені. Всі дописи, що надійшли в не втрачені свої вартості будуть поміщені в наступних числах "У.Р.В."

Одностайно ми раз звертаємо увагу, що дописи треба писати на такому, як має вигляд листочка. Радимо якнайменше прислухатися до писемної мови, скажемо, хочби з "У.Р.В.", а замість цього писати про робітничий рух і про загальні важливі полі в своїй місцевості. Писати коротко, ясно, доброзичливо. Коли написали допис, перечитайте його ще раз, перевірте, виправте, а як треба, то й перепишіть. Тим ви зробите свій гарний рин: укажете в редакції роботу тому, хто її виправляє і написане саме краще писати гарно і мати на увазі, що це не тільки лист до редакції, а й лист до вас самих. Уникайте в дописах чужих слів, високим малорозумним фраз. Писати так, як говорите, як пишете лист до свого знайомого чи товариша. Цікаво, що не вживайте лайки навіть проти своїх противників. Лайкою ви його не навчите і не загнібите. Навпаки, на цій терпіння морально сама газета і той хто її пише. Тому, коли ми виходимо часами зайвий раз дописів, то не з пошани до ворога, але з пошани до газети і самого дописувача.

В ЦАРСТВІ МЕТАЛЕВИХ БАРОНІВ.

Бют, Монтана, 3. Д.
Місто Бют, в степі Монтана, є центром металевих копалень, в яких працює около 15 тисяч робітників. Само місто числять 41611 душ населення, яке переважно живе коштом майнерів. Найголовніший бізнес тут гембляж і бутлегерство, на які всі майор вийшли дозволення. Само місто є під повною контролею властивих копалень, які що хочуть, те й роблять. Вони мають тут свої офіси, в яких набирають до роботи робітників. Коли робітник хоче дістати роботу, то мусить розповісти компанійним агентам ціле своє життя, що він де коли робив і чи належав до робітничих політичних чи професійних організацій. Якщо добре вийде, відстане картку на роботу, а коли ні, то гони. Траплялося, що робітник, щоб дістати роботу, мусив говорити не по правді. То через якийсь час його клунуть знову і відіслати до головного офісу, там садляють в крило, бо будуть витати шість годин і починають інквізицію. Перш всього, питають, чи належить до комуністичної партії. Тоді показують, що два роки, на які він поклався, бо він робив в даній компанії, бо вони туза посилали запит. Один такий робітник

КИРИННИКАМ НА РОЗУМ.

Велика, Онт.
Колоністи, що його вже наженуть з роботи, склав на сміх, що він так два роки був бутлегером. Агенти засіяли і дали адресу до роботи.

Тимко, що тут в Бют писався закон. Працюють тут тепер в майнах по 9 годин за \$4.75, а минулого року платили по \$5.25. Компанія і П міська влада нічого не кажуть, коли робітник торгує самостійно. Вони бояться тільки комуністів. Тому тут дуже відсталі елементи. Переважно Словаки і Фінляндці, які дуже погано в кожного Словака в дома є бочка вина домашнього виробу, а на стіві висить шар Микола і Христос. Поють і моляться до них. Кажуть, що шар діє і ще виводить їх край, в який вони мали власний виноград для вироблення вина, а тут мусить купувати. Люблять горілку і православля, бо шар Микола був православний. Деякі Фінляндці вбудували за самостійно власні камені і вносили на них написи "свій до свого", розуміється, в своїй мові. Бродячі вулиці ціла замкнена Фінляндцями. Понадникають і кричать по вулиці, а подалі стоїть і нічого не каже.

НОВИЙ ВІДДІЛ СТОВ. У.Р.Д.

Кемекс, Саск.
Колоністи в Бют є маленьким, то добре мені зналося. Батько дуже мило заохочував і сит мене тоді не цікавила. Куди він поїхав, то все мене брав з собою — чи то в місто, чи до церкви. Мав він мене ото раз до церкви. Молися я ширю, бо батько казав, хто молиться, тому гриби вілну сякаються. Тож, думаю собі, піп певно зовсім гриби не має, бо він дуже багато молився. Почав оти піп розповідати людям, яке то гарне життя буде на тамтій світі для всіх тих, що не мають гриби. Будуть панувати в раю. Вислухав я свого дитячого розумом, а він на коліна і дав молитву та просяти бога, щоб я поїхав в рай на тамтій світі. Але якийсь недолік існує в тому, що я не хочу дістати до раю. Казав мені прийти вому з міста одного дідка, другого, писали десь як до великого міста за ліпшим лікарем. "Наші отень дуже тяжко розі — говорять люди — ще й Бог знає чи надужають". І вдарив мене в голову думка. І чому йому лікувати, коли він може просто піти собі в рай по смерті, а там таке гарне та солодке життя. Літаю в свого старшого брата. А брат засміявся, та й каже: "Він не хоче вмирати, бо він не є певний, того померлого життя, про яке в недовіро мортить людям-головами".

І від тоді я почав дивитися іншими очима на світ і переконався, що нам треба боритися за рай на землі, а не на небі. Про це переконався вже багато робітників і починаю перекопувати в фермерів. Вони горнуть роботу. Вони мають тут свої офіси, в яких набирають до роботи робітників. Коли робітник хоче дістати роботу, то мусить розповісти компанійним агентам ціле своє життя, що він де коли робив і чи належав до робітничих політичних чи професійних організацій. Якщо добре вийде, відстане картку на роботу, а коли ні, то гони. Траплялося, що робітник, щоб дістати роботу, мусив говорити не по правді. То через якийсь час його клунуть знову і відіслати до головного офісу, там садляють в крило, бо будуть витати шість годин і починають інквізицію. Перш всього, питають, чи належить до комуністичної партії. Тоді показують, що два роки, на які він поклався, бо він робив в даній компанії, бо вони туза посилали запит. Один такий робітник

КОНЦЕРТ В ЧЕШЬ І. ФРАНКА.

Саскату, Саск.
В нещодавно, 8. червня українські робітники, робітничий та дитячий школи при Файл Стов. У.Р.Д. в Саскатуні устроїли святковий концерт в честь восьмих роковин смерті великого польсько-письменника І. Франка.

Концерт-світло було проголошено на 8.30 вечером, і помімо того, що дощ падав шпіль час, то вже в ознаменування свята У.Р.Д. була майже заповнена робітниками і робітницями. Огодині 8.30 відіслася куртина і на піднесенню стояв портрет І. Франка, а доклада його вінок з червоною і чорною стріжками. На сцену вступили хор і робітничий і робітниця, який досить добре відіграв "Вісний Революціонер". Опісля відіграв деклямації, гра на інструментах і хорів пісень. На останній програмі були і приспівки, численіше, чим коли інше, за що їм належить велике признання.

А тепер пару слів до тих, що все кричати за робітниками, то чому ви не боретеся проти гнобителя робітництва, але проти організовані робітників? Самі наче та гнила колос сидите і нічого не робите корисного, а на дружини кричите, що роблять. Вам же не подобається. Ви висте на масові робітничі зібрання тільки для кирині і там виставляете розпаринення "а". Ось, мова, як робили бодьшечка нече. Ви прийшли 15 червня на віні склянку в справі школи дорослі і кажете, що ви не є проти, тільки за, а в дійсності прийшли щоб розбити, або підняти буму, але не мали чого вчинити, то чипалися, як сльбій плота, "чо маємо учитися". Вам хочеться якое "еволюційної науки". Попробуйте, заведіть її в себе і докажіть на ділі. Отже ми вам радимо краще сидіти дома і провадити свою науку між курми, а робітників лізти в спокую. Нам дають собі раді і без нас. Перше навчаться розуміти класову боротьбу, а тоді прийде.

НОВЕ ТОВАРИСТВО.

Мелвін, Саск.
Дня 1. червня засновано в Мелвін, Саск., нове товариство, яке приймає статут Стов. У.Р.Д. Мис. Вже від самого часу давали відлучати брак такого товариства в цій місцевості. Дуже прикро приходилося товаришам дивитися, що нема якогось спільного порозуміння між українськими робітниками цієї місцевості і рішати свою заповідь. І вже показався велика користь, бо наше молодое товариство працює новим ходом. Першого червня вислало 15 членів, а тепер числять вже 21 і в віро, що недаложі воно ще більше зросте. Одиак у нас на початку відлучався брак літератури для бібліотеки. А без відлучення бібліотеки не можна повести як слід просвітної роботи. Тому наше молодое товариство звертається отрим до всіх файл, відіслав і товаришів Стов. У.Р.Д. щоб помогли нам створити хоч невелику бібліотеку, бо й фінансово ми стоїмо ще бідно. Котрі файл чи відіслав листи чи гроші, то щоб пожертвували нам дещо і, а як ні, то щоб висловили, поки ми зміниємо і постаримося о власні. Так само будемо вдаті до журналістів. До зарядку нашого товариства увійшли товариші: І. Космичко, орг.; Іван Васильковський, заступник; Роман Баран, секретар; І. Курчи, заступник; Н. Юзик, фін. секретар; Кості Бабій, бібліотекар; Володимир Баран і Михайло Семенчук контролеры.

ВРАЖИВНЯ З ПРЕДСТАВЛЕННЯ І КОНЦЕРТУ.

Кіевен, Онт.
Від довшого часу не було допису з цієї місцевості в "У.Р.В.". Вигадайте, наче тут нічого не робиться. Але так воно не є. В суботу 7. червня відбулося тут представлення п. в. "Батраки". Коли я вийшов в гардероб, всі аматори були в гарній настрою. Перед розпочаттям п. Д. попросив присутних знати міся і задовольняється часам гри спокійно, головою тримати коло себе діти. Аматори гарно вдовольнили. Правда, місцями були слабі діти, але хто-ж може закінчити, коли це грали робітничий і робітниця, що дивимся зради тяжкою працю на життя. Т-ка М. Петриниша, фермерка, в ролі Катерини вивалялася дуже добре. Тов. П. Озорник в ролі Юрка також гарно дуже добре, а заперва він добре назавав своєго П. Пичака в ролі Гарасима і т-ка П. Лоя в ролі Марини. Трохи слабо грає т. С. Садовський в ролі Степана, а т. І. Шур в ролі Василя гарно знаменито. Рента аматорів вивалялася і своїх ролей не але. Публика з увагою приглядалася гр і місцями захоплювалася тим, що діялося на сцені.

ВІДПЛАТА ЗА НАУКУ.

Велика, Алта.
В 1858 році в Ланівцях, Борнішського повіту, була школа. В тих часах мало ще було шкіл по селах. До цієї школи ходив і мій брат, Дмитро Гошко, а загально до неї вважалося 30 учеників. В тім селі був піп Плат Навладієвич, син селянина, батько якого спровад все поле, щоб викласти свого сина на пона. Батько піп слав цього збідня і пішов жебрати. Зайшов він раз і до того свого сина — Н. Миронюк, Д. Попов, А. Панак, Н. Кравчук, М. Луканевич, М. Шельок, П. Козьмич, А. Моган; Н. Галій \$1.50; по \$1.00: А. Завер, В. Понтеюк, В. Сокарій, П. Ленгі (Німечч) браку Ю Сокарі, Р. Ленгі (Італія), С. Літвато (Італія), Р. Кирин, В. Андришук, Н. Кини, О. Кини, В. Вурнов, В. Стефок, Ю. Журмич, В. Дречук, Н. Шемко, А. Козьмич, Т. Спенгер, М. Марусик, В. Шемко, С. Проданюк, Н. Пригорський, Білоуцький, П. Дирда, М. Шупен, Файма, Ш. Шафран 75 ц.; по 50 ц.: Дік Нокс (Німечч), П. Нокс (Німечч), Н. Н.

ДІТОЧИЙ КОНЦЕРТ.

Мус Джо, Саск.
Заходом файл Стов. У.Р.Д. в Ріджайві прибула до Мус Джо дитяча симфонічна оркестра під промовою т. В. Головача і далі дитячий концерт в користь У.Р.Д. в Мус Джо. Зміст концерту був такий: сніг, віні і деклямації. Концерт розпочався співом "Інтернаціонал", після чого відігравали інші пісні і деклямації. Концерт заслухали велике признання зі сторони публіки, яка нагородила виконавців гучними оплесками. За декотрі пісні публіка викликала дітей другий раз. В останній програмі т. Головач виступив з промовою, заявляючи, що "як відомо зі справозданя У.Р.Д. в Мус Джо, що на будинку є ще значна сума догу, а котру треба негайно сплатити, отже наша (ріджайвська) філія рішила прийти Вам з допомогою". Згаданий бесідник апелював до присутних, щоб вони по

ПОСМЕРТНА ЗГЛДКА.

Мелісін Гер, Алта.
Дня 3. червня помер тут в шпиталі тов. Г. Власник, який через довшій час стовав в радах робітничої організації. Вислалася з своєї хороби він не міг здрати браку грошей. Робітники яко як тяжко жалься робітничої і вий капіталістичній системі, а ще таке прихильності, коли він занедаже. Багато всього добра авторина робітнич, але все те посилає-агіталістична класа. А робітник з своєї мізерної зарплати не може зібрати навіть на черну годину! Хорого робітника памі не потрібно і його нема кому доглядати.

ВІДПЛАТА ЗА НАУКУ.

Велика, Алта.
В 1858 році в Ланівцях, Борнішського повіту, була школа. В тих часах мало ще було шкіл по селах. До цієї школи ходив і мій брат, Дмитро Гошко, а загально до неї вважалося 30 учеників. В тім селі був піп Плат Навладієвич, син селянина, батько якого спровад все поле, щоб викласти свого сина на пона. Батько піп слав цього збідня і пішов жебрати. Зайшов він раз і до того свого сина — Н. Миронюк, Д. Попов, А. Панак, Н. Кравчук, М. Луканевич, М. Шельок, П. Козьмич, А. Моган; Н. Галій \$1.50; по \$1.00: А. Завер, В. Понтеюк, В. Сокарій, П. Ленгі (Німечч) браку Ю Сокарі, Р. Ленгі (Італія), С. Літвато (Італія), Р. Кирин, В. Андришук, Н. Кини, О. Кини, В. Вурнов, В. Стефок, Ю. Журмич, В. Дречук, Н. Шемко, А. Козьмич, Т. Спенгер, М. Марусик, В. Шемко, С. Проданюк, Н. Пригорський, Білоуцький, П. Дирда, М. Шупен, Файма, Ш. Шафран 75 ц.; по 50 ц.: Дік Нокс (Німечч), П. Нокс (Німечч), Н. Н.

ДВОЯКИЙ СОН.

О'Карапіт лубі
Високі, блакитні,
Чому ви так гарні —
У мойому сні?
Чому ви сонлодий,
Як я вас побачу,
Чому, як я з вами,
Так лубо мені?
Немає-ж см примара
Плалає між нами,
І на крилах нових
Споми на довгі дні?
І хоче, щоб очі
Вогнями палали
І серце горюсто
Бажало вогни.
Нехай запалає,
Як серце бажане,
Нехай відновляється
Весни світлі дні!
А я засніпаю,
Бо так серце хоче,
Так луба бажане,
Так луба мені!
Та дуже не люблю,
Як вийду між люди,
А на аустрич діє
"Патріот"-лизу,
"Добрий день" — вітле,
Мов того не знає,
Що він не потрібний
Підлий гал-палазник.
С. Котик.

КАРПАТСЬКА НІЧ.

(Оповідання із збірки "Кровавий бог").
(Продовження.)
Думав Матвій, що як він приїде ранесенько, то буде перший під фабрикою. Але дуже помилувався. На майдані сиділо і стояло до двох сотні безробітних, що ждали, доки почнется у фабриці праця. Товна складалася з людей різних націй, що загнані, як й Матвій, в далеку Америку, жебрали праці своїм рукам. Вони готували брані продати себе за будьщо, тільки щоб працювати і жити. Одні були мовчазні і заперені, інші лугі і галасливі, ще інші проклинали і лаялися на своїй мові та гроздили чорними кулаками неволі.

Колі появилася висока й здорова постать Матвія, передні робітники з товпи чомусь віддвалися на него, як-би дивувалися. А як Матвій підійшов, щоби й собі стати з переду, то в товпі почувся голосний крик. До нього прискочив сухий, обвираний чоловік і махаючи руками, пробував відтрусити Матвія в бік. Серед незрозумілих окликів Матвій відступив і аж тепер зрозумів, що йому треба стати на самому кінці товпи. Тут навіть за місяця билася.

До фабрики почали сходиться робітники і великі брами прокутовували їх. Товпа безробітних затуменілася. Ті, що досі сиділи, — встали. А як загудів перший гудок, безробітні впили свої очі у вікна фабрики — скрині.

— Дивіться, дивіться! — кричав хтось.

І захиталася товпа. Один на одного налягав, пхався вперед, ставав на пальці.

За хвилью у вікні появилася голений чоловік, вдівнявся хвильцю в товпу, що ніби зашмерла

махнув пальцем.
— Ту.**
З товпи кинулася відразу десят.
— Я?
— Я?
І кожний показував на себе.

Але голений чоловік гострим рухом вказав тільки на двох здорових Литовців і вони побігли до брами. Інші повернулись назад. В товпі закрили, задалали. Але ніхто не розходився. Кожний терпеливо вдівнявся в широкі вікна і з запертим віддихом ждав появи голеного чоловіка. У вікнах тих зосереджувалися всі думки двох соток безробітних, все життя, всі бажання.

Праці! Праці і хліба! Чому ті вікна такі суворі і невдомлі? Ніхто-ж не хоче нічого даром. Ось руйку-готові — чотириста рук!.. Купуйте, беріть, вони зробять вам все! Чуєте вікна! На вашому шкілі прилягло двіста пар заперених очей і двіста однакових бажань. Відкрийтеся же раз!

Європейська біднота облягла твердиню-фабрику і стояла під її мурами така смирна, така покірва. Сини поміщицької Росії, холоднодо Сибіру, мальовничі України, мрячній Англії, малої Литви, Сербії, Греції і мовчазний-невідомий представник затурканой бідной Галліччии — Матвій Шавала. Ніхто з них в цей час не думав про ніщо, тільки про роботу. Та вікна фабрики були невдомлі. Тільки ще раз перед подумком відчинилися вони і покликвали одного — однісінького шавалича.

Перед вечером багато безробітних поросходилося. Вертали до міста похилі, сумні, щоби завтра ранком знову прийти сюди і про-

стояти до вечера.
Матвій немав куди йти і рішив просидіти під фабрикою до ранку і бути на самому переді. Він бачив, що й інші робітники так само роблять і як тільки товпа заметується і ніхто непридержувався порядку, він пропхався вперед і сів.

Більш, як 50 безробітних ночували на майдані. Ніч була холодна і всі корчилися в своїх поганеньких одіах або скакали на одному місці, аби розігрітися. Деяким діти й жінки приносили купку вечеру, але більшість, а між ними й Матвій, не лая нічого. Так перемучилися до ранку.

А як у фабриці заметулися люди і як безробітні зовняли свої очі на широкі вікна, Матвій стояв вже в передньому ряді. Він виступався, як бувало на царській муштрі і високою підняв тяжку-змучену голову. Видавалося, що його висока постать перевищала всіх.

За вікном появилася людська постать. Це голений чоловік вибірав очима нових шаваличів, наймішниців тілом, найбільш потрібних фабриці.

Товпа заммерла. Відчинилося вікно і чоловік махнув рукою два рази. Матвій, а з ним чотириох безробітних кинулися вперед. Але голений залісно захитав головою і крикнув:
— Ту!
І вказав на двох. У Матвія заблюлося серце. Неначе на нього показував.
— Я?
Чоловік потакнув головою і Матвій стрілою кинувся в браму, а за ним один Литовець. Аж по дорозі в канцелярію радісно згадав Матвій, що голений чоловік вибірав тільки найздоровіших. Йому було дуже лубо, що він здоровий та мішний. Ось тепер він запрошоє! Па-

рубочка кров заграла в ньому і забув Матвій, що вже другий день немав кришкй хліба в устах. Був хліб, бо є робота!

В канцелярії записали їх назвіска і повели у фабрику. Проходили через широкі-окремі робітні. В першій заглянув Матвій великі корита з фарбою а біля них робітників, що мочили в тій фарбі залізо і на підйомах відтягали в бік. В другій робітні скрилилі і сичали пильники і курва знімалася до вікон. В третій скреготало залізо на точилах і зойкало і скануліло. В четвертій-широкій робітні вганяли з маалими візками робітники, скакали по численних рельсах, кричали остергаї прохажий. Видавалося, що люди ті побожеводили і серед метушні та дзенькоту заліза, вганяють з візками і довають себе.

Матвій з Литовцем завели в бічну кімнату і заставили вибрати з розбитих піскових форм гариче-виале залізо та скидати у візок і вивозити в призначене місце. Робота легка, бо потрібно було тільки довгим гачком заборпати в піску, витягнути гариче залізо і кинути в візок. Хоч годі було спочити й хвильцю, бо з робітні привозили все нові форми, але для Матвія було це забавкою. Він навіть успів розмовити з Литовцем, який слабо говорив по російськи. Від нього довідався Матвій, що він вже в Америці два роки, а перед місяцем прибув в це місце. Живе з дванадцятьма земляками в одному будинку на передмістю і коли Матвій пожалівся, що йому нікуди йти спати, Литовець запропонував йому піти з ним. Перед двома днями в оцій фабриці кипуча-залізна лява опарила одного товариша і його забрали в шпиталь, де до вечера помер. А жив він на тому самому помешканню, в старій Литовки Зу-мар, значить одно діжка вільне.

ЗБИРАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ

на одинокій ілюстрований науково літературний журнал в Канаді і Зауученя Держави
"РОБІТНИЦЮ"
що виходить кожного 1 і 15 в місяці.
Участь беруть між іншими такі літературні й наукові сили: М. Ірчан, М. Тарновський, В. Косак, М. Лукшевич, Оксана Кадлубицька, др. Надія Сурашова, др. М. Сисак, др. Пост. Заклинський і ин.
"Робітниця" друкує дуже приступний науковий матерія з ілюстраціями, цікаві новина і злого світа, лікарські поради і має літочу сторінку та веселий кутяк.
Постійно веде на своїх сторінках курс української граматики.
За добрі відгадки загадок, має журнал нагород.
Кожне число має свою вартість. На склад можна дістати ще 2 і 3-4 місяці, бо перше розійшлося.
Річна передплата тільки \$1.50, піричча 80 ц.
"Робітниця" своїм змістом цікава і корисна також для жінки, а не тільки для чоловіка. Передплату посилайте на таку адресу:
THE WORKINGWOMAN
Cor Pritchard & McGregor
Winnipeg, Man.